

HISTORIA IGRZYSK OLIMPIJSKICH

Agnieszka Połaniecka
doktor nauk o kulturze fizycznej
Politechnika Koszalińska

- ▶ Pierwsze informacje na temat igrzysk olimpijskich dotyczyły wydarzenia zorganizowanego w 776 p.n.e. w Olimpii, ku czci greckiego boga Zeusa,
- ▶ Grecy traktowali igrzyska jako szczególnie ważne święto, organizowane co cztery lata, przez około 1000 lat,
- ▶ pierwotnie był to festiwal religijny, sportowy i kulturalny,
- ▶ okres między igrzyskami Grecy nazywali „Olimpiadą” i według niego liczyli czas.

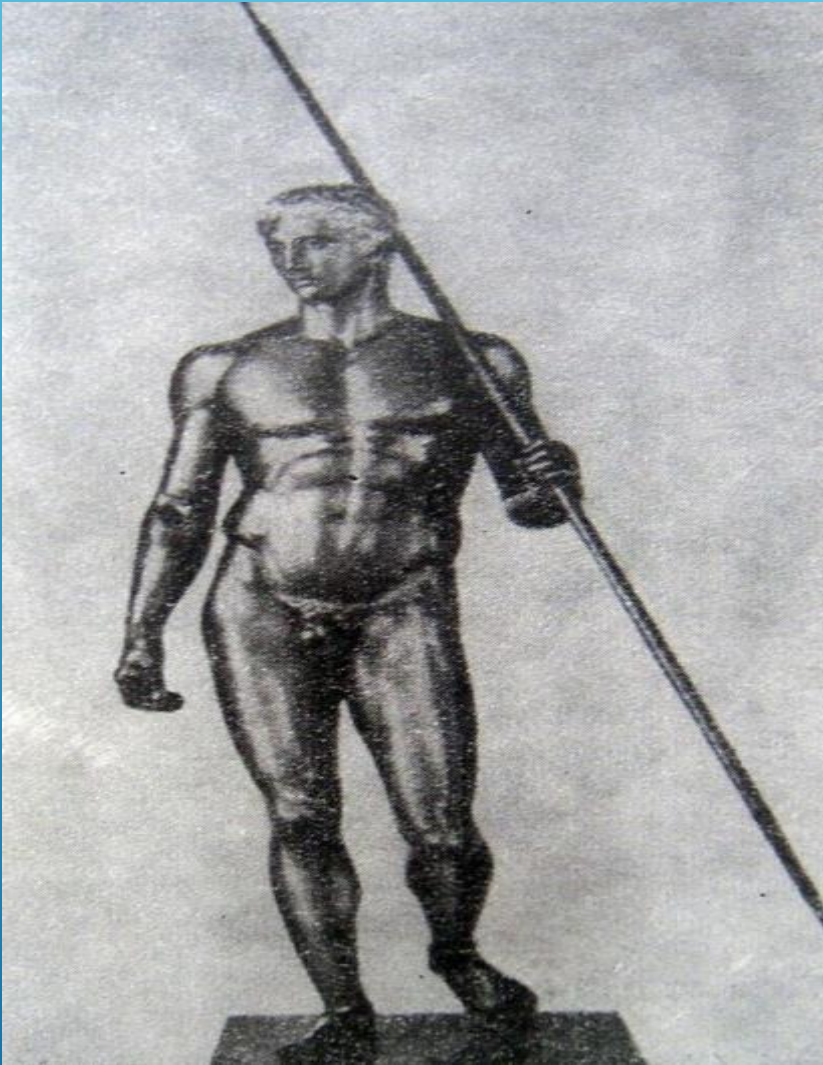
HISTORIA IGRZYSK OLIMPIJSKICH

- ▶ Na czas igrzysk wstrzymywano wojny,
- ▶ zapewniono sportowcom bezpieczną podróż do miejsca startu,
- ▶ naruszenie rozejmu karane było śmiercią.
- ▶ Miesiąc przed igrzyskami zawodnicy zbierali się w Elis (58 km od Olimpii), gdzie trenowali pod okiem hellanodików –
- ▶ komisja sędziowska złożona z 10 obywateli.

ORGANIZACJA IGRZYSK OLIMPIJSKICH

- ▶ W igrzyskach mogli uczestniczyć mężczyźni, rodowici Helleni (z obojga rodziców Greków),
- ▶ nie mogli brać udział niewolnicy, zabójcy i świętokradcy.
- ▶ Obowiązywało uczciwie współzawodnictwo.
- ▶ Sportowcy modlili się za zwycięstwo,
- ▶ a w podziękowaniu za sukces składali dary w formie zwierząt albo ciast.
- ▶ Naganną praktyką igrzysk było:
- ▶ karanie chłostą za falstart,
- ▶ wyśmiewanie przegranych, w rywalizacji liczyło się tylko pierwsze miejsce,

FOT. 1 DORYFOROS Z POLIKLEITOS; WSPÓŁCZESNA
REKONSTRUKCJA: KOMPOZYT Z BRAŻU.
ŹRÓDŁO ZDJĘCIA: FOTO MARBURG

FOT. 2 RZEŻBA MYRONA, WYKONANA W V W. P.N.E.,
PRZEDSTAWIAJĄCA ATLETĘ RZUCAJĄCEGO DYSKIEM
ŹRÓDŁO: [HTTPS://PL.WIKIPEDIA.ORG/WIKI/DYSKOBOL](https://pl.wikipedia.org/wiki/Dyskobol)

▶ **Kalokagatia – piękny i dobry**

- ▶ Antyczni Grecy wierzyli, że zarówno ciało i dusza wymagają dyscypliny.
- ▶ Uważali, że ci którzy praktykują dyscyplinę, mogą najlepiej uhonorować Zeusa.
- ▶ Człowiek idealny to perfekcyjne połączenie umysłu i mięśni.
- ▶ Zwycięzca zyskiwał szczególne przywileje, zyskiwał sławę i tytuł olimpionika, nagradzany był olimpijskim laurem,

RODZAJE IGRZYSK AGONY

Najpopularniejsze
starożytne igrzyska:

- ▶ OLIMPIJSKIE
- ▶ NEMEJSKIE
- ▶ ISTMIJSKIE
- ▶ PYTYJSKIE
- ▶ HERAJSKIE

Fot 3. Antyczna Olimpia Grecja

Źródło: https://en.m.wikipedia.org/wiki/File:Ancient_Olympia,_Greece37.jpg

GIMNASJON W DELFACH

Fot 4. Gimnazjon ruiny

Źródło: <http://wikimapia.org/11678528/pl/Gimnazjon-ruiny>

Igrzyska dla kobiet
odbywały się w Olimpii
ku czci bogini Hery

HERAJE

Fot. 5. Atalanta, dzieło ze szkoły Pasitelesaanta
Źródło: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Pasiteles>

Początkowo igrzyska trwały jeden dzień,
w kolejnych latach wydłużono je do pięciu, a następnie do sześciu dni.

DZIEŃ PIERWSZY

- ▶ przysięga przed posągiem Zeusa - zawodnicy i sędziowie
- ▶ ofiara Hekatomba – 100 wołów
- ▶ wspólna uczta

OD DRUGIEGO DO CZWARTEGO / PIĄTEGO DNIA

- ▶ rywalizacja

OSTATNI DZIEŃ

- ▶ nagradzanie zwycięzców olimpioników
- ▶ ceremonia zamknięcia igrzysk
- ▶ wspólna uczta

PROGRAM IGRZYSK

ŚWIĄTYNIA ZEUSA

Fot. 6. Posąg Zeusa w Olimpii

Źródło:<https://interanal.wordpress.com/tag/hypos/>

▶ BIEGI

- ▶ na 1 stadion (*dromos*)
– ok. 192 m
- ▶ na 2 stadiony (*diaulos*)
- ▶ długodystansowy (*dolichos*)
– dystans wahał się od 7 do 24 stadionów
- ▶ w zbroi (*hoplitodromos*)

KONKURENCJE LEKKOATLETYCZNE

Fot. 7. Stadion w Olimpii

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Olympia_-_Stadium_in_the_sun.jpg

▶ **SKOKI W DAL** (*halma*) – z halterami

- ▶ z miejsca
- ▶ z rozbiegu

▶ **RZUTY**

- ▶ dyskiem (*dyskobolia*)
- ▶ oszczepem (*akontisma*)

SKOKI I RZUTY

Fot. 8. Konkurencje rzutne
Źródło: Kronika Sportu 1993 r.

SPORTY WALKI

- ▶ zapasy
- ▶ boks
- ▶ pankration –
- ▶ prymitywna forma sztuk walki, łącząca zapasy i boks, uważana za jedną z najtrudniejszych dyscyplin.
- ▶ Grecy wierzyli, że jej twórcą był Tezeusz, który pokonał dzikiego Minotaura w labiryncie.

Fot.9 Didas i Sarapammon
Źródło: https://www.greece-athens.com/page.php?page_id=425

- ▶ SKOK W DAL
- ▶ BIEG
- ▶ RZUT OSZCZEPEM
- ▶ RZUT DYSKIEM
- ▶ ZAPASY

Zwyciężał ten, kto wygrał trzy konkurencje, w tym ostatnią – zapasy.

WIELOBÓJ PENTATLON

Fot. 10 Gra w piłkę w starożytnej Grecji

<https://football-origins.com/8-football-classics-ball-games-in-ancient-greece-and-rome/>

▶ WYŚCIGI RYDWANÓW

- ▶ zaprzęgi dwukonne (*synoris*)
- ▶ zaprzęgi czterokonne (*tetrippon*)

▶ WYŚCIGI NA KONIACH

- ▶ *keles*

▶ WYŚCIGI MUŁÓW

- ▶ *apene*

▶ WYŚCIGI KLACZY

- ▶ kłusem (*kalpe*)

▶ WYŚCIGI ŻREBAKÓW

- ▶ wierzchowce (*polon keles*)
- ▶ zaprzęgi dwukonne (*polon synoris*)
- ▶ zaprzęgi czterokonne (*tetrippon polikon*)

KONKURENCJE JEŹDZIECKIE

ODBYWAŁY SIĘ NA HIPODROMIE, SZEROKIM, PŁASKIM I OTWARTYM TERENIE

Źródło: <https://www.biblioteka.koszalin.pl/filia3/igrzyska-olimpijskie-dawniej-i-dzis>

- ▶ Olimpionik otrzymywał wieniec z gałązek drzewa oliwnego rosnącego obok świątyni Zeusa,
- ▶ stawał się wielkim bohaterem,
- ▶ dołączał do najważniejszych obywateli swojego miasta,
- ▶ stawiano mu marmurowe lub brązowe posągi,
- ▶ układano pieśni i wiersze na jego cześć,
- ▶ posiadał honorowe miejsce w teatrze,
- ▶ zwalniano go z podatków,
- ▶ dożywiano i utrzymywano,

Starożytni Grecy sporządzali listę olimpijskich zwycięzców, widnieje na niej ponad 290 nazwisk.

ZWYCIĘZCA IGRZYSK OLIMPIJSKICH *OLIMPIONIK*

- ▶ Starożytne igrzyska olimpijskie zakończyły się w 394 r. n.e.
- ▶ Zakazał ich rozgrywania cesarz rzymski Teodozjusz I Wielki.
- ▶ Powody:
  - ▶ Teodozjusz w roku 380 n. e. ogłosił chrześcijaństwo religią panującą.
  - ▶ prowadził politykę antypogańską, niszczył kulty niechrześcijańskie.
  - ▶ przypisał igrzyskom barbarzyński charakter,
  - ▶ kolejnym powodem mógł być kult ciała czczony podczas igrzysk,
  - ▶ co w rozumieniu chrześcijan wiązało się z czymś grzesznym,
  - ▶ inną przyczyną przerwania igrzysk mógł być brak funduszy na ten cel,
  - ▶ Brak źródeł historycznych, które jednoznacznie określiłyby przyczynę upadku starożytnych igrzysk.

ZMIERZCH IGRZYSK

- ▶ Organizację IO wznowiono z inicjatywy francuskiego historyka i pedagoga Pierre'a de Coubertina.
- ▶ Pierwsze nowożytne wielodyscyplinowe igrzyska odbyły się w Atenach
- ▶ od 6 do 15 kwietnia 1896 roku,
- ▶ oficjalnego otwarcia dokonał król Grecji Jerzy.

NOWOŻYTNE IO

PIERRE DE COUBERTIN

PIERRE DE COUBERTIN

jako arystokrata i pedagog uważał sport nie tylko za środek hartowania ciała, ale przede wszystkim za uniwersalną metodę wychowania współczesnego człowieka w duchu pokoju.

Rywalizacja podczas igrzysk miała łączyć ponad podziałami politycznymi, rasowymi

ZNICZ OLIMPIJSKI PRZYBYWA NA STADION OLIMPIJSKI W BERLINIE OTOCZONY OGROMNYMI NAZISTOWSKIMI FLAGAMI ZE SWASTYKĄ W 1936 ROKU

[HTTPS://COMMONS.WIKIMEDIA.ORG/WIKI/FILE:IGRZYSKA_W_BERLINIE_1936.JPG](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:IGRZYSKA_W_BERLINIE_1936.JPG)

IGRZYSKA OLIMPIJSKIE W BERLINIE W 1936 ROKU

ŹRÓDŁO: [HTTPS://COMMONS.WIKIMEDIA.ORG/WIKI/FILE:IGRZYSKA_W_BERLINIE_1936.JPG](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:IGRZYSKA_W_BERLINIE_1936.JPG)

SYMBOLIKA OLIMPIJSKA

- ▶ Pięć różnokolorowych przecinających się kół symbolizuje zarazem różnorodność, jak i jedność ludzi zamieszkujących Ziemię.
- ▶ Poszczególne kolory symbolizują kontynenty: **niebieski** – Australię, **czarny** – Afrykę, **czzerwony** – Amerykę, **żółty** – Azję i **zielony** – Europę.
- ▶ kolory zostały dobrane tak, aby każdy z nich pojawiał się przynajmniej raz na fladze narodowej poszczególnych państw.
- ▶ Koła oznaczają też 5 dyscyplin sportowych
- ▶ w starożytności

SYMBOL OLIMPIJSKI – KÓŁKA OLIMPIJSKIE

- ▶ Flaga olimpijska wciągana jest na maszt podczas ceremonii otwarcia igrzysk i zostaje opuszczona podczas ceremonii zakończenia.
- ▶ Flaga olimpijska ma białe tło, bez otoczki.
- ▶ W jej centrum znajduje się symbol olimpijski w pięciu kolorach.
- ▶ Jego wzór i proporcje powinny być zgodne z flagą zaprezentowaną przez Pierre de Coubertina podczas Kongresu Olimpijskiego w Paryżu w 1914 r.

FLAGA OLIMPIJSKA

OGIEŃ OLIMPIJSKI

- ▶ Ogień olimpijski wzniecany jest za pomocą skupionych promieni słonecznych w ruinach świątyni w Olimpii.
- ▶ Stamtąd sztafeta olimpijska przekazuje pochodnię olimpijską do miasta-gospodarza igrzysk.
- ▶ Tutaj w trakcie ceremonii otwarcia zapalany jest znicz olimpijski, który płonie przez cały czas trwania zawodów.

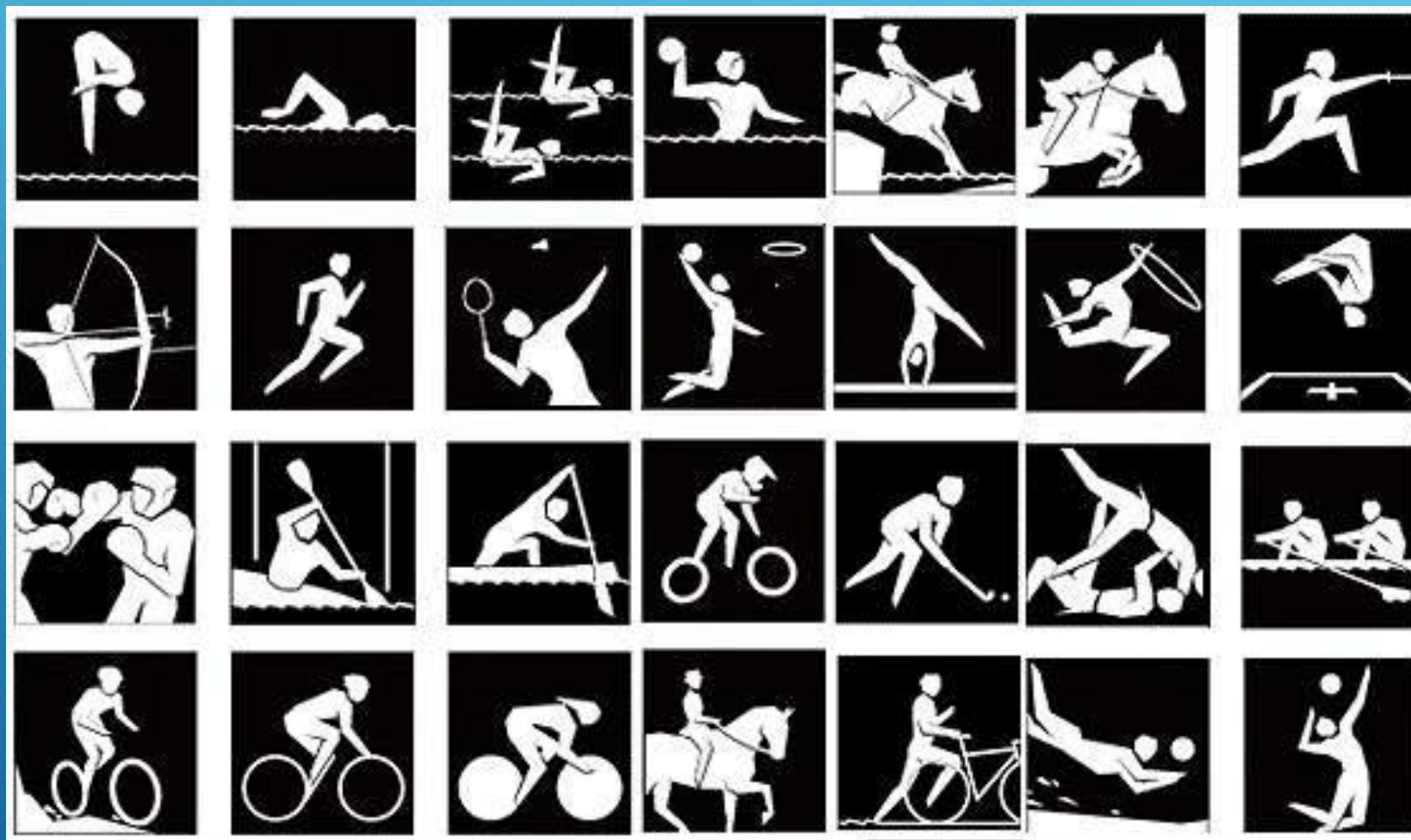
OGIEŃ OLIMPIJSKI

CITIUS – ALTIUS – FORTIUS
SZYBCIEJ – WYŻEJ – SILNIEJ

- ▶ Dewiza olimpijska wyraża przesłanie, zachęca zawodników do osiągnięcia doskonałości zgodnie z duchem olimpijskim.
- ▶ Dewiza olimpijska towarzyszy igrzyskom od 1896 r., a jej słowa nie odnoszą się wyłącznie do wysiłku fizycznego, ale także do celów moralnych i etycznych.
- ▶ Jej autorem jest przyjaciel Coubertina – Henri de Didon.

DEWIZA OLIMPIJSKA

DYSCYPLINY OLIMPIJSKIE

- ▶ Po raz pierwszy polska reprezentacja wystartowała w igrzyskach olimpijskich w Paryżu w 1924 roku.
- ▶ Polacy rywalizowali w 10 dyscyplinach: boksie, hippice, kolarstwie, lekkoatletyce, strzelectwie, szermierce, wioślarstwie, zapasach, żeglarstwie i piłce nożnej.
- ▶ W ostatnim dniu igrzysk polska drużyna kolarska
- ▶ **Józef Lange, Jan Łazarski, Tomasz Stankiewicz i Franciszek Szymczyk** w wyścigu torowym na 4 kilometry wywalczyli srebrny medal.
- ▶ Pierwszy złoty medal wywalczyła **Halina Konopacka** w 1928 roku w Amsterdamie w rzucie dyskiem.

POLSKI RUCH OLIMPIJSKI

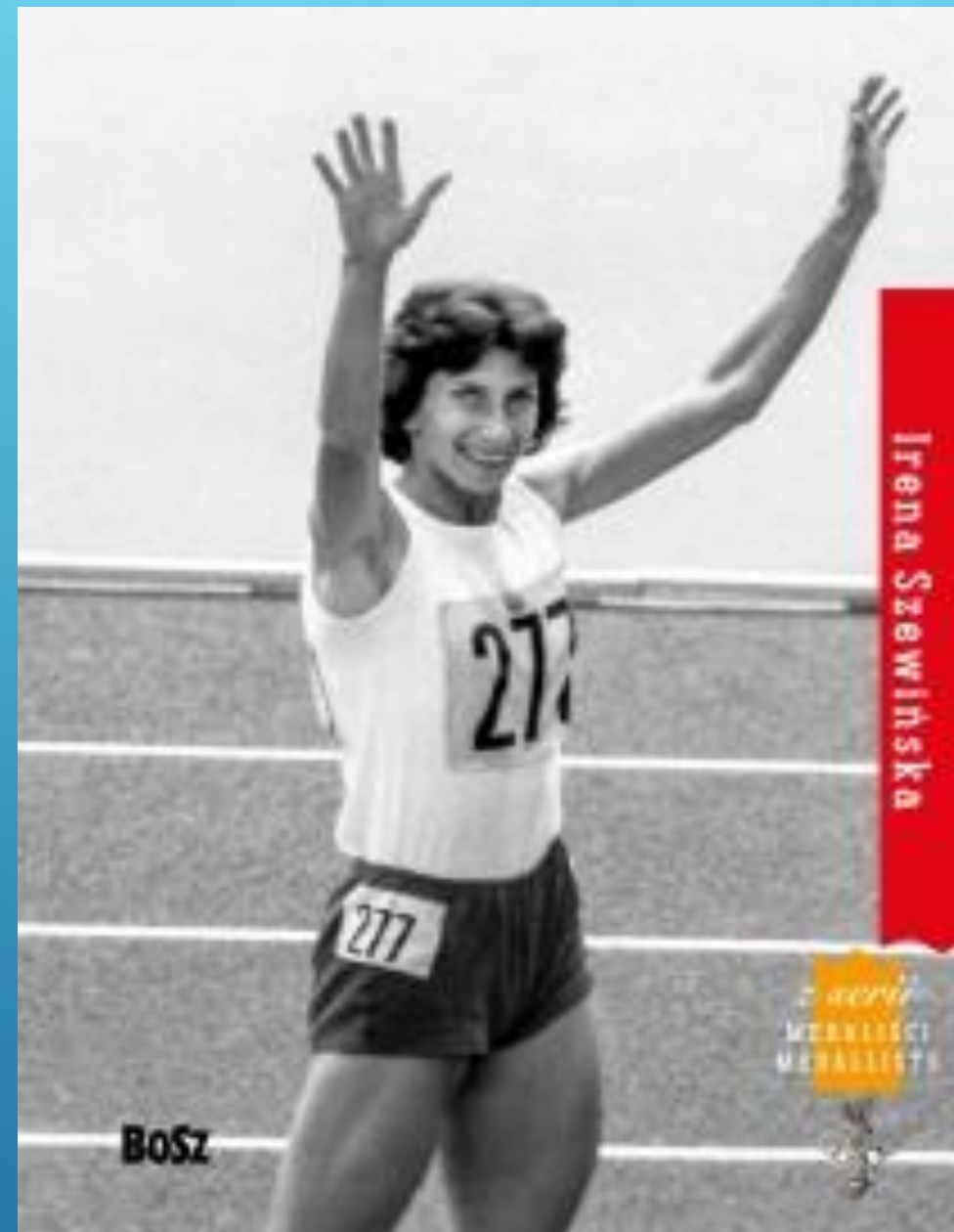
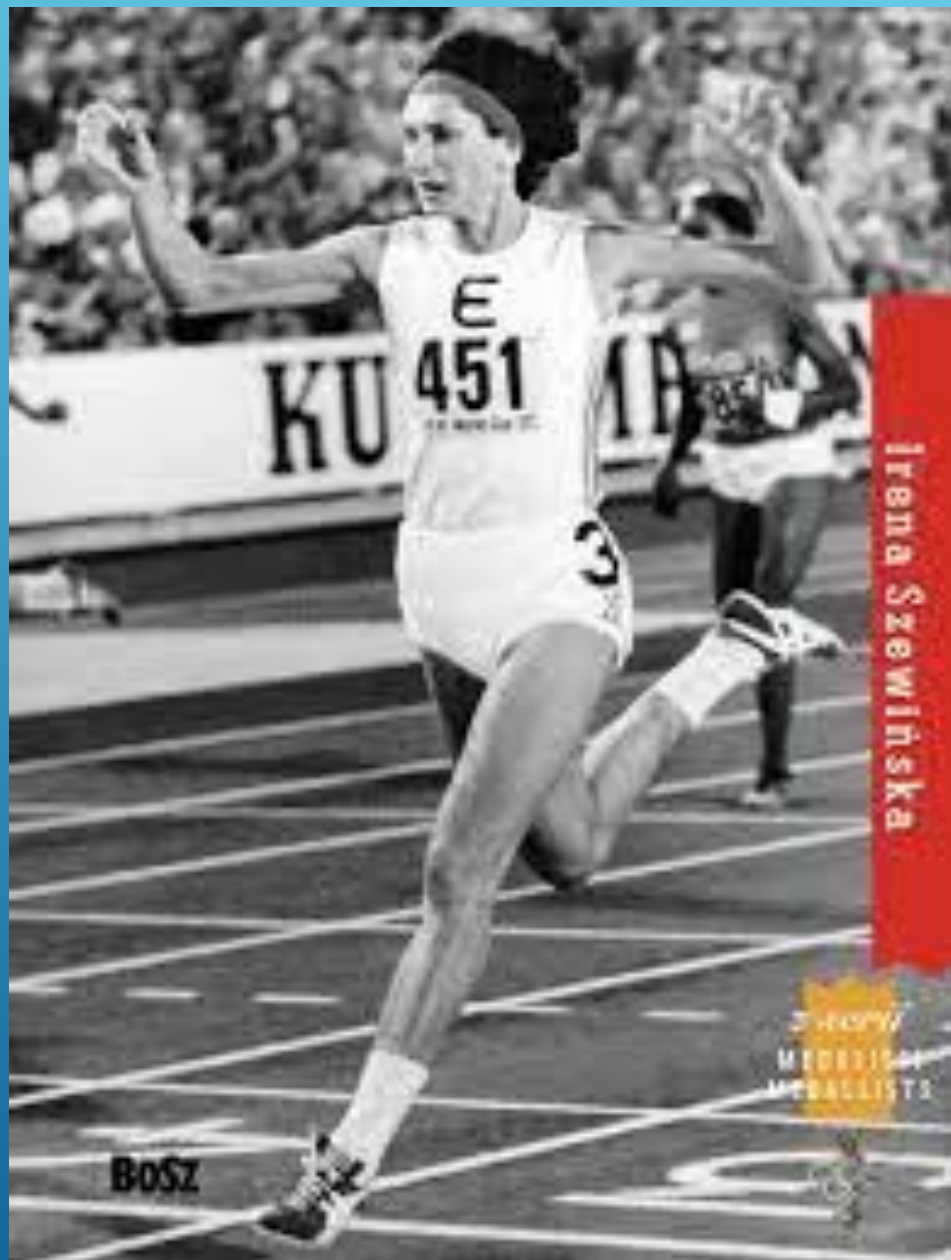
HALINA KONOPACKA – AMSTERDAM 1928 r.

- ▶ **Królową królowej sportu**
- ▶ na igrzyskach olimpijskich w Tokio 1964 roku wywalczyła 3 złote medale i ustanowiła rekord świata w sztafecie 4×100 m (wraz z Teresą Ciepły, Haliną Górecką i Ewą Kłobukowską) oraz dwa srebrne – w biegu na 200 m i w skoku w dal.

IRENA KIRSZENSTEIN - SZEWIŃSKA

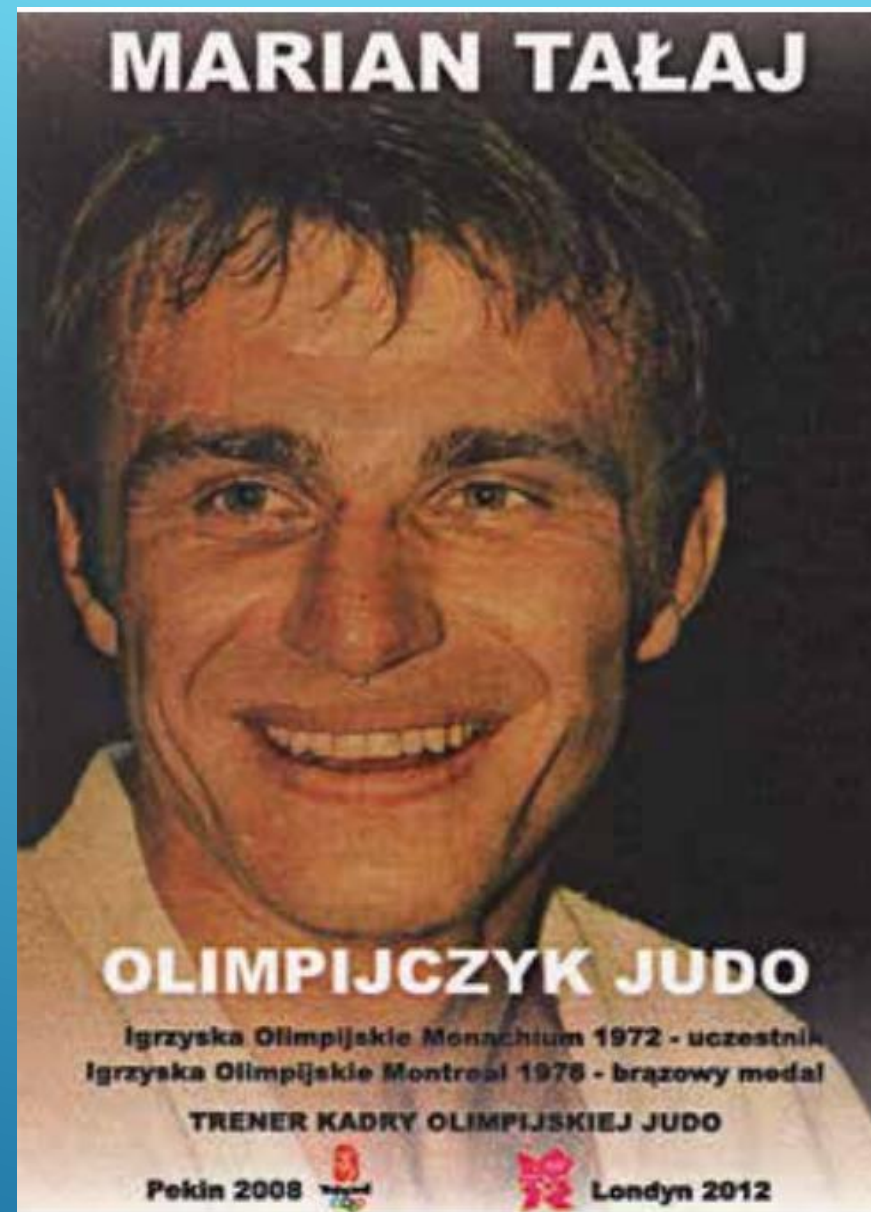
IRENA KIRSZENSTEIN -SZEWIŃSKA

PIERWSZY OLIMPIJCZYK ZIEMI KOSZALIŃSKIEJ

- ▶ Pierwszym olimpijczykiem ziemi koszalińskiej był **Winand Osiński**, lekkoatleta z KS Unia-Darzbór w Szczecinku, który zajął 47. miejsce w biegu maratońskim w 1952 roku na igrzyskach olimpijskich w Helsinkach.

PIERWSZY MEDALISTA OLIMPIJSKI ZIEMI KOSZALIŃSKIEJ ZAWODNIK KS „GWARDIA” KOSZALIN

Pierwszym medalistą ziemi koszalińskiej był **Marian Tałaj**, który wywalczył brązowy medal na igrzyskach olimpijskich w Montrealu w 1976 r. w judo, w wadze lekkiej. W 1972 roku startował IO w Monachium

MARIAN STANDOWICZ ZAWODNIK KS „GWARDIA” KOSZALIN

- ▶ uczestnik igrzysk olimpijskich w Montrealu w 1976 roku,
- ▶ wywalczył V miejsce w judo w wadze piórkowej.

PAWEŁ SPISAK – JEŹDZIECTWO

- ▶ debiutował na igrzyskach olimpijskich w Atenach 2004 roku, startował na koniu Weriusz, zajął 63 miejsce w konkursie indywidualnym i 14 w drużynie,
- ▶ na igrzyskach olimpijskich w Pekinie w 2008 roku zajął 19 miejsce, startował na koniu Weriusz,
- ▶ na Igrzyskach Olimpijskich w Londynie w 2012 roku podczas startu w konkurencji cross koń Wag doznał Kontuzji,
- ▶ rywalizował również na igrzyskach olimpijskich w Rio de Janeiro w 2016 roku

MAŁGORZATA HOŁUB-KOWALIK

WYCHOWANKA KKL „BAŁTYK” KOSZALIN

- ▶ startowała na IO w Rio de Janeiro w 2016 roku, w sztafecie 4x400m,
- ▶ na IO w Tokio 2020 roku wywalczyła złoty medal w sztafecie mieszanej 4x400m i srebrny medal w sztafecie kobiet 4x400m

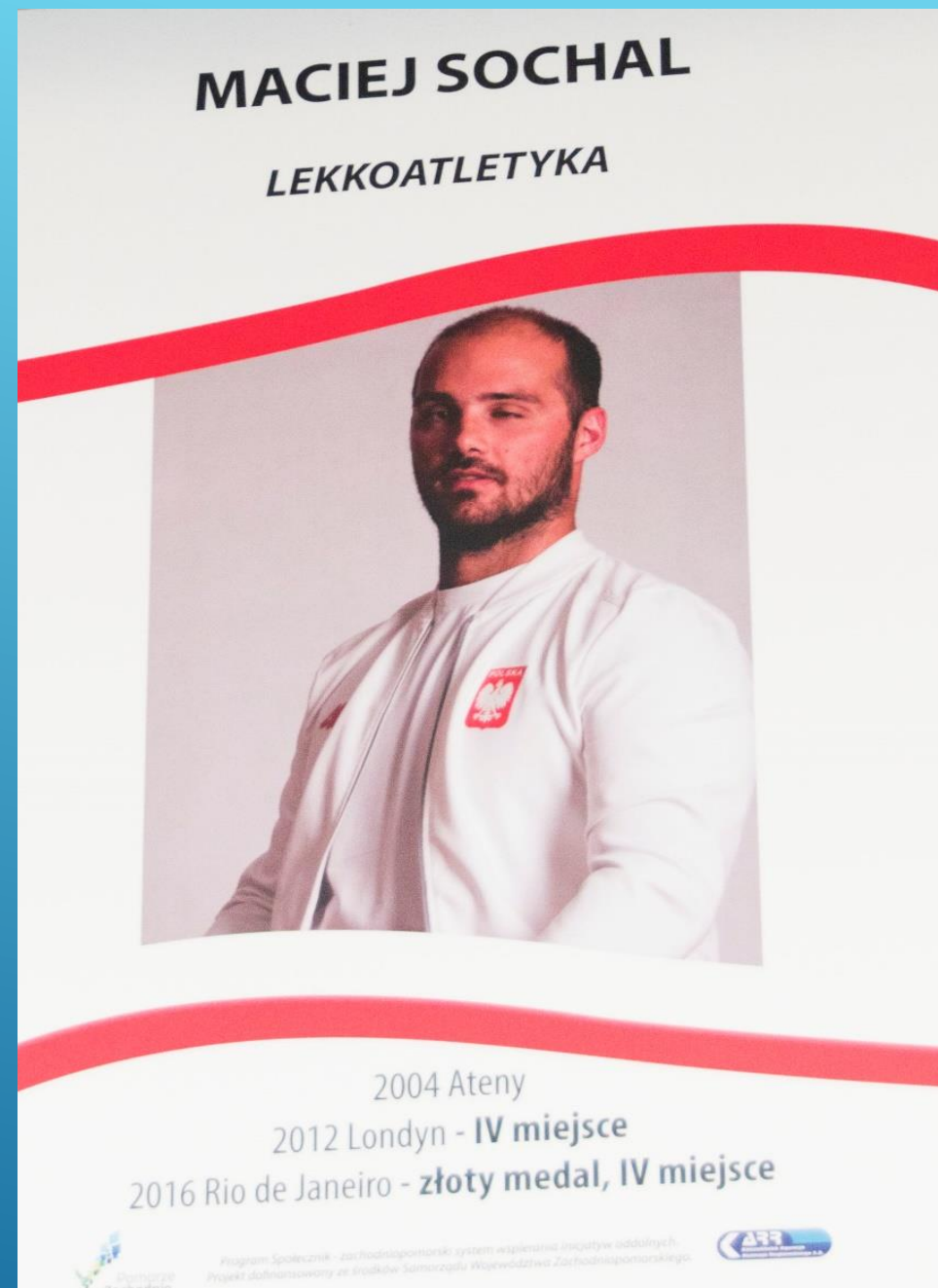
RYSZARD FORNALCZYK – PODNOSZENIE CIĘŻARÓW STOWARZYSZENIE SPORTU INWALIDÓW „START” KOSZALIN

zdobycwca 4 złotych medali
w wyciskaniu sztangi leżąc
igrzysk paraolimpijskich w Seulu 1988,
w Barcelonie 1992, w Atlancie 1996 i w
Sydney w 2000 roku, startował w nich 6
razy, w wyciskaniu sztangi leżąc

- ▶ Maciej Sochal startował na igrzyskach paraolimpijskich w Atenach w 2004 roku, w Londynie w 2012 roku,
- ▶ w Rio de Janeiro w 2016 roku,
- ▶ w których wywalczył złoty medal w rzucie maczugą

MACIEJ SOCHAL STOWARZYSZENIE SPORTU INWALIDÓW „START” KOSZALIN

MEDALE OLIMPIJSKIE LONDYN 2012

<https://sharemylesson.com/teaching-resource/olympic-mascots-206104>

1972 – WALDI

1976 – AMIK

<https://fuwein.blogspot.com/2012/07/since-olympics-games-in-london-2012.html>

<https://dziennikzachodni.pl/maskotki-olimpiady-w-londynie-i-maskotki-historycznych-igrzysk-zdjecia/ga/625365/zd/1071265>

1980 – MISZA

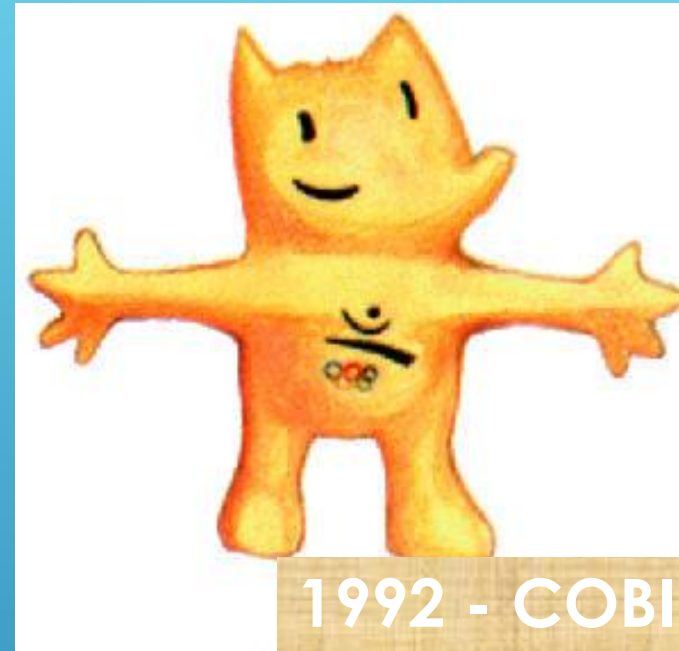
1984 – SAM

<https://dziennikzachodni.pl/maskotki-olimpiady-w-londynie-i-maskotki-historycznych-igrzysk-zdjecia/ga/625365/zd/1071263>

<https://alchetron.com/Hodori>

1988 - HODORI

1992 - COBI

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2162/Fysiki-Agogi_A-B-Dimotikou_html-empl/index2_12.html

1996 - IZZY

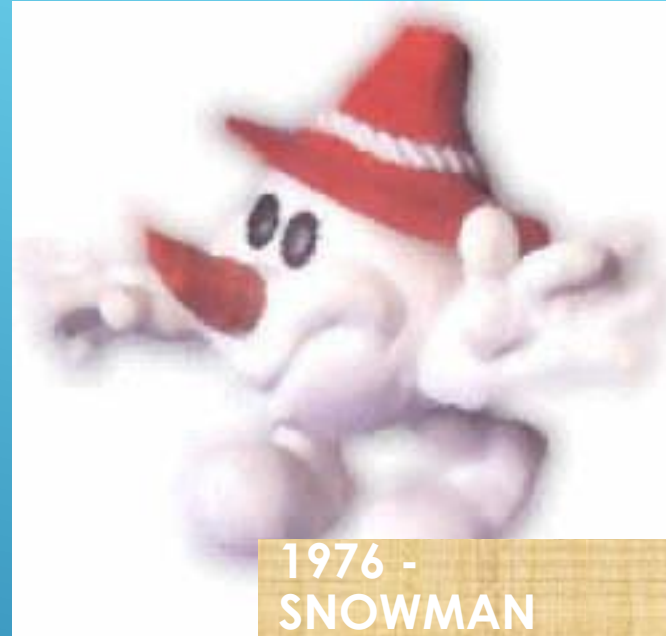
2000 - OLLY,
SYD

<https://www.cnbc.com/id/25270174>

<https://notredameclassof1969blog.blogspot.com/2018/02/trying-to-remember-winter-olympics-of.html>

1968 -
SCHUSS

1976 -
SNOWMAN

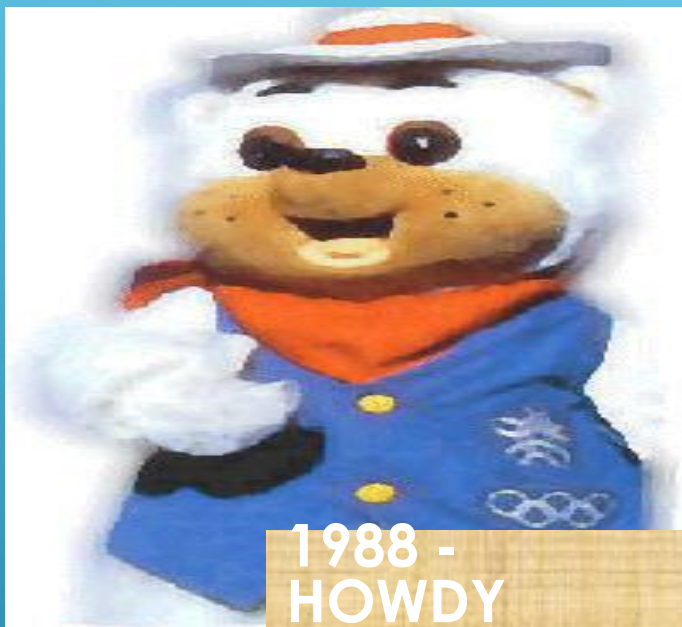
<https://forums.alpinezone.com/threads/help-me-update-my-1997-rossignol-dualtec-9s-skis.17710/>

1980 - RONI
RACCOON

1984 -
VUCZKO

1988 -
HOWDY

1992 - MAGIQUE

1994- KRISTIN
HAKON

1998 -
SNOWLETS

https://www.sportslogos.net/logos/view/6988/1994_Lillehammer_Olympics/1994/Alternate_Logo

- ▶ Blada E., Bielski J., Dzieje myśli o zdrowiu i kulturze fizycznej, Piotrków Trybunalski 2005.
- ▶ Krawczuk A., Ostatnia Olimpiada, Wrocław 1976.
- ▶ Ordyłowski M., Historia kultury fizycznej (starożytność – oświecenie), Wrocław 1997.
- ▶ Porada Z., Starożytne i nowożytne igrzyska olimpijskie, Kraków 1980.
- ▶ Wroczyński R., Powszechne dzieje wychowania fizycznego i sportu, Wrocław 2003.

BIBLIOGRAFIA

- ▶ <https://www.fronda.pl/a/coubertin-polska-zyje-i-nie-mozna-jej-zabic,76410.html>
- ▶ https://www.google.pl/search?q=szewi%C5%84ska&sxsrf=ALiCzsac0lQIU-DflJIn9oZiOcP56mn1Fg:1652794934580&tbm=isch&source=iu&ictx=1&vet=1&fir=eaa04X5VFQq7GM%252CNwlapPliPH2psM%252C_%253BTDtI7LJX0Vxm3M%252CsVGik2zq9PqK0M%252C_%253BS4bQG-Qtwti8aM%252Cztu5g4umORPE7M%252C_%253B_YTr0PZ30y8yDM%252CblRcwlrc11xuFM%252C_%253BiRwLJaWZSiZshM%252C34JyIRbTx4V99M%252C_%253BK0lywQYcMlluHM%252C8lthZqTGU-InwM%252C_&usg=AI4_-kQVWlvvgpuhvoh5DNrR_x_aMvl289Q&sa=X&ved=2ahUKEwj47tj31Ob3AhXII4sKHU3XBWUQ_h16BAhfEAE#imgsrc=R-gVQOuAEk-qZM
- ▶ Irena Szewińska <https://www.youtube.com/watch?v=9vHhJkkOaos>
- ▶ 7 lat polskiej dominacji <https://www.youtube.com/watch?v=ISaBTk098P4>
- ▶ Konopacka Halina <https://www.youtube.com/watch?v=oau5PmVGQbw>
- ▶ [Paweł Spisak](#)
- ▶ https://www.sport.pl/inne/1,64998,14818420,Pawel_Spisak_brazowym_medalista_mistrzostw_swiata.html
- ▶ [Małgorzata Hołub Kowalik https://wyborcza.pl/51,75399,20544690.html?i=0](https://wyborcza.pl/51,75399,20544690.html?i=0)

NETOGRAFIA/PIŚMIENICTWO

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ